

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 307/2019-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], a [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpených advokátom JUDr. Michalom Antalom, Hlavná 13, Trnava, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 158/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] a [REDAKČIA] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 158/2010 boli porušené.

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 158/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie po 1 000 € (slovom tisíc eur) pre každého z nich, ktoré im je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 519,39 € (slovom päťstodevät'násť eur a tridsaťdeväť centov), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. Michala Antala, Hlavná 13, Trnava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 158/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovatelia sú v procesnom postavení žalobcov sporovou stranou napadnutého konania o zaplatenie 1 107,97 € s príslušenstvom, ktoré začalo podaním žaloby 11. októbra 2010 a ku dňu podania s'ťažnosti (2. apríla 2019, pozn.) vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté.

3. S'ťažovatelia namietajú neprimeranú dĺžku konania, k priebehu ktorého uviedli:

„... ide o absolútne jednoduchú vec nevyžadujúcu si nadmernú právnu alebo skutkovú záťaž činnosti súdu. Rozhodne sa teda nazdávame, že právnou a skutkovou

zložitou veci nemožno ospravedlniť neefektívne, pomalé a nesústredené konanie okresného súdu.

... tvrdíme, že my, sťažovatelia, sme nezavdali žiadnu príčinu k tomu, že vo veci nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté.

V zmysle tretieho kritéria, ktorým je postup súdu vo veci, nemožno dĺžku konania ospravedlniť. Okresný súd vo veci totiž konal pomaly a nesústredene. Keď napokon o našej žalobe dňa 14.1.2013 rozhodol rozsudkom, tento sme napadli odvolaním, keďže okresný súd ho nedostatočne (a podľa nášho názoru i nesprávne) odôvodnil. Dňa 30.3.2017 Krajský súd v Bratislave predmetný rozsudok z týchto dôvodov napokon i zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Poukazujeme na to, že do dnešného dňa nebolo vo veci od zrušenia rozsudku prvostupňového súdu začiatkom roka 2017 doposiaľ vykonané pojednávanie.

Máme za to, že keďže nesprávnosťou svojho postupu (nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozsudku) okresný súd spôsobil, že tento rozsudok musel byť odvolacím súdom zrušený, prvostupňový súd zodpovedá i za obdobie, počas ktorého prebiehalo samotné odvolacie konanie.

Dňa 4.1.2019 sme predsedovi súdu podali sťažnosť na prieťahy. Predseda súdu vo svojom vyjadrení zo dňa 23.8.2018 uviedol, že moju sťažnosť považuje za odôvodnenú...“

4. Sťažovatelia na základe tejto sťažnostnej argumentácie žiadajú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/158/2010 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III sa v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/158/2010 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] sa priznáva finančné zadosťučinenie a to vo výške 7 000,- € (slovom sedem tisíc eur), ktorú čiastku je povinný Okresný súd Bratislava III [REDACTED] vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDACTED] sa priznáva finančné zadosťučinenie a to vo výške 7 000,- € (slovom sedem tisíc eur), ktorú čiastku je povinný Okresný súd Bratislava III [REDACTED] vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Trnava je povinný nahradiť sťažovateľom trovy ich právneho zastúpenia v celkovej výške 346,26 €..“

5. Požadované finančné zadosťučinenie sťažovateľa odôvodňujú takto:

„Stav právnej neistoty, v ktorom sa už osem a pol roka nachádzame preto, že konajúci súd do dnešného dňa nedokázal právoplatne rozhodnúť, trvá už neprimerane dlho. Tento stav právnej neistoty je pre nás naozaj frustrujúci. Nečinnosť súdu sme pociťovali o to výraznejšie, že v konaní sa v podstate domáhame náhrady našej odmeny za vykonanú prácu - pracovali sme ako vodiči kamiónu...“

6. Uznesením sp. zn. II. ÚS 307/2019 z 30. októbra 2019 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v rozsahu označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namietajú.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

7. Na výzvu ústavného súdu podpredsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr 468/2019 z 15. novembra 2019 ústavnému súdu oznámila, že netrvá na ústnom prejednaní veci, a priložila vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá spracovala prehľad procesných úkonov v období od 3. januára 2019, keď jej bola vec prerozdelená s poukazom na plynulosť konania.

8. Právny zástupca sťažovateľov už v podanej sťažnosti vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania ústavného súdu. Na vyjadrenie podpredsedníčky okresného súdu reagoval právny zástupca sťažovateľov podaním z 27. novembra 2019, v ktorom zotrval na podanej ústavnej sťažnosti, k prehľadu úkonov uviedol, že zohľadňuje iba obdobie roku

2019, a zmena zákonného sudcu nezbavuje súd zodpovednosti za predchádzajúce obdobie. Poukázal na skutočnosť, že pomerne jednoduchá vec nebola právoplatne rozhodnutá ani po deviatich rokoch od podania návrhu a množstvo nevybavených spisov nezbavuje súd zodpovednosti za neprimeranú dĺžku konania. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov konania v rozsahu troch úkonov právnej služby.

9. Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľov a podpredsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Obsah súdneho spisu v napadnutom konaní

10. Zo zapožičaného spisu okresného súdu vyplýva tento priebeh konania:

- Návrh na vydanie platobného rozkazu bol doručený okresnému súdu 11. októbra 2010 (sp. zn. 40 Ro 1284/2010),
- dňa 15. októbra 2010 okresný súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku,
- vec bola prevedená do registra C pod sp. zn. 7 C 158/2010 dňa 25. novembra 2010 z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku,
- odporca podal vyjadrenie vo veci 1. decembra 2010,
- uznesením sp. zn. 7 C 158/2010 z 8. decembra 2010 okresný súd zastavil konanie pre nezaplatenie poplatku,
- podaním doručeným okresnému súdu 23. decembra 2010 bol uhradený súdny poplatok,
- navrhovatelia podali proti uzneseniu o zastavení konania odvolanie 5. januára 2011 z dôvodu zaplatenia poplatku v lehote na odvolanie,
- uznesením sp. zn. 7 C 158/2010 z 5. januára 2011 okresný súd zrušil uznesenie o zastavení konania z 8. decembra 2010,

- okresný súd doručil vyjadrenie odporcu navrhovateľom 18. januára 2011,
- dňa 23. februára 2011 bol nariadený termín pojednávania na 4. apríl 2011, ktorý bol na žiadosť sťažovateľov z 25. marca 2011 zrušený z dôvodu ich neprítomnosti na území Slovenskej republiky a termín bol stanovený v súlade s ich návrhom na 8. jún 2011, avšak pre neprítomnosť sťažovateľov aj ich právneho zástupcu, ktorý predvolanie prevzal, bolo pojednávanie odročené. Podľa úradného záznamu z 8. júna 2011 sa dostavil právny zástupca navrhovateľov pre dopravnú zápchu oneskorene,
 - pojednávanie sa uskutočnilo 7. septembra 2011 a bolo odročené na 26. október 2011 bez uvedenia dôvodu,
 - podaním doručeným okresnému súdu 5. októbra 2011 oznámil právny zástupca navrhovateľov ukončenie právneho zastupovania – výpoveď advokáta,
 - navrhovatelia podaním doručeným okresnému súdu 14. októbra 2011 požiadali o odročenie pojednávania určeného na 26. október 2011 z dôvodu zabezpečenia si nového zástupcu a jeho oboznámenia sa s vecou,
- okresný súd pojednávanie 26. októbra 2011 otvoril a pre neprítomnosť sťažovateľov a ich zástupcu odročil v súlade s ich návrhom na 15. február 2012,
 - na pojednávaní 15. februára 2012 za prítomnosti navrhovateľov a ich nového právneho zástupcu bolo vykonané dokazovanie a odročené pojednávanie na 27. jún 2012 (bez uvedenia dôvodu). Na tomto pojednávaní navrhovatelia predložili návrh na pripustenie zmeny petitu, čo viedlo k odročeniu pojednávania,
- okresný súd 27. júna 2012 zaslal protistrane návrh na zmenu žaloby z 25. júna 2012 na vyjadrenie,
 - termín pojednávania nariadený na 3. september 2012 bol zrušený zo zdravotných dôvodov sudkyne a určený termín na 31. október 2012,
 - odporca sa vyjadril k návrhu na zmenu žaloby podaním doručeným okresnému súdu 21. augusta 2012,
 - termín pojednávania určený na 30. október 2012 bol zrušený zo zdravotných dôvodov sudkyne a nový termín bol určený na 14. január 2013. Na tomto pojednávaní bolo vykonané dokazovanie a vyhlásený rozsudok, ktorým bol návrh v celosti zamietnutý,

- z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudkyne bola rozhodnutím predsedu okresného súdu z 2. mája 2013 predĺžená lehota na písomné vyhotovenie rozsudku do 3. mája 2013,

- rozsudok okresného súdu bol doručený právnym zástupcom sporových strán 14. mája 2013,

- sťažovatelia podali 30. mája 2013 odvolanie,

- uznesením z 3. júna 2013 bolo sťažovateľom uložené zaplatiť poplatok za odvolanie,

- okresný súd 10. júna 2013 zaslal odvolanie protistrane na vyjadrenie,

- odporca sa podaním doručeným 8. júla 2013 vyjadril k odvolaniu sťažovateľov,

- spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na odvolacie konanie 22. júla 2013,

- krajský súd 29. decembra 2016 zaslal sťažovateľom vyjadrenie odporcu k ich odvolaniu,

- sťažovatelia podali 25. januára 2017 stanovisko k vyjadreniu odporcu,

- krajský súd 22. februára 2017 preposlal vyjadrenie sťažovateľov z 25. januára 2017 odporcovi,

- krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 430/2013 z 30. marca 2017 zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu,

- spis bol vrátený okresnému súdu 6. apríla 2017. Okresný súd doručil uznesenie odvolacieho súdu účastníkom 31. mája 2017,

- dňa 7. novembra 2017 došlo k zmene zákonného sudcu a následne k vráteniu veci pôvodnej sudkyňi 28. decembra 2017,

- dňa 16. augusta 2018 bol určený termín pojednávania na 17. október 2018, ktorý bol na žiadosť navrhovateľov zrušený a určený na 14. január 2019. Pojednávanie sa 14. januára neuskutočnilo z dôvodu práceneschopnosti sudkyne.

11. Dňa 3. januára 2019 bola vec pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi, ktorá sa k veci vyjadrila podaním z 30. októbra 2019 a takto popísala priebeh konania po pridelení veci do jej oddelenia:

„03.01.2019 - pridelenie spisu do oddelenia 44C z dôvodu dlhodobej PN zákonnej sudkyne JUDr. Lamprechtovej

24.01.2019 - vytýčený termín pojednávania na 10.04.2019

10.04.2019 - vec bola prejednaná a pojednávanie bolo odročené na vyhlásenie rozsudku

06.05.2019 - vyhlásenie rozsudku

20.05.2019 - doručené odvolanie žalovaného voči výrokom I. a IV. rozsudku

26.08.2019 - súdna tajomníčka vyznačila doložku právoplatnosti a vec predložila vyššej súdnej úradníčke na úkony spojené s odvolaním žalovaného

04.09.2019 - vyššia súdna úradníčka vyrubila súdny poplatok za odvolanie a dala pokyn na doručenie odvolania právnomu zástupcovi žalobcov (úprava realizovaná 09.09.2019)

23.09.2019 - žalovaný podal sťažnosť voči rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky o vyrubení súdneho poplatku

04.10.2019 - doručenie vyjadrenia žalobcov k odvolaniu žalovaného

30.10.2019 - predloženie spisu sudkyňi na rozhodnutie o sťažnosti voči rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky o vyrubení súdneho poplatku

06.11.2019 - pokyn sudkyne vyššej súdnej úradníčke, aby vec bezodkladne predložila na rozhodnutie odvolaciemu súdu s tým, že o sťažnosti bude rozhodnuté po vrátení veci z odvolacieho súdu

12.11.2019 - pokyn vyššej súdnej úradníčky na doručenie vyjadrenia žalobcov k vyjadreniu žalovaného a predloženie predkladacej správy odvolaciemu súdu (úprava realizovaná dňa 12.11.2019).“

12. Ústavný súd overil okresným súdom spracovaný prehľad úkonov jeho porovnaním s obsahom súdneho spisu a keďže mu zodpovedá, pre potreby ďalšieho konania z neho vychádzal.

IV.

Relevantná právna úprava a judikatúra

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

15. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 2 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

V.

Právne posúdenie veci

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prier'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

19. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zaplatenie sumy 1 107,97 € v súvislosti s plnením zmluvy o preprave tovaru a bezdôvodným obohatením je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti okresného súdu a ani okolnosti prejednávanej veci neodôvodňujú záver o zložitosti veci. Zároveň predmet konania z hľadiska jeho významu pre sťažovateľov nespĺňa kritériá mimoriadnej časovej naliehavosti.

20. Správanie sťažovateľov ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prier'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd na základe zapožičaného súdneho spisu konštatuje, že sťažovatelia prispeli k predĺženiu konania výrazným spôsobom, keď súdny poplatok neuhradili ani na výzvu súdu, a učinili tak až v odvolacej lehote po zastavení konania pre nezaplatenie poplatku, opakovane žiadali o odročenie pojednávania z dôvodov svojej neprítomnosti (4. apríla 2011, 8. júna 2011, 17. októbra 2018), čomu okresný súd vyhovel a určil termíny podľa ich návrhu. Taktiež k zvoleniu nového advokáta pristúpili sťažovatelia v časovej tiesni pred pojednávaním, čo zmarilo pojednávanie 26. októbra 2011 a ďalší termín bol stanovený v súlade s ich návrhom až na 15. február 2012. Návrh na pripustenie zmeny žaloby bol predložený na pojednávaní 27. júna 2012, čo bolo dôvodom odročenia aj tohto pojednávania. Uvedený príspevok k predĺženiu konania ústavný súd zohľadnil pri určovaní výšky finančného zadost'učinenia.

21. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

22. Ústavný súd vychádza z premisy, že medzi obsahom práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy po obsahovej stránke niet odlišnosti. Najmä pri posudzovaní namietaného porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prihliada na ustálenú rozhodovaciu prax ESĽP, pokiaľ ide o primeranosť dĺžky konania.

23. Celková dĺžka konania o návrhu sťažovateľov v skutkovo a právne pomerne jednoduchej veci, ktorá ku dňu rozhodovania ústavného súdu je viac ako 9 rokov, je v zmysle ustálenej judikatúry ESĽP k čl. 6 ods. 1 dohovoru zjavne neprimeraná bez potreby bližšieho skúmania konkrétneho priebehu konania. Obdobná dĺžka konania na dvoch stupňoch sústavy súdov viedla k vysloveniu porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, napr. vo veci *Obluk proti Slovenskej republike* (rozsudok z 20. 9. 2006).

24. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že ide o konanie na dvoch stupňoch sústavy súdov, že vo veci bolo vydané meritórne rozhodnutie, ktoré ale bolo v odvolacom konaní zrušené z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu, že po vrátení veci z odvolacieho súdu bol okresný súd dlhodobo nečinný a aj po deviatich rokoch sporu sa (ku dňu podania ústavnej sťažnosti) vec nachádzala v štádiu konania pred súdom prvej inštancie. Uvedená dĺžka konania vzhľadom na predmet konania nie je ústavne akceptovateľná a nie je možné konanie ako celok považovať za efektívne smerujúce k nastoleniu právnej istoty.

25. Ústavný súd identifikoval aj konkrétne obdobia nečinnosti okresného súdu od 25. júna 2012 do 14. januára 2013, od 14. januára 2013 do 14. mája 2013 a po vrátení veci z odvolacieho konania od 31. mája 2017 do 10. apríla 2019.

26. Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukaze na neprimeranú zaťaženosť a nedostatočné personálne obsadenie súdu nemožno akceptovať, vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

27. Ústavný súd preto s prihliadnutím na doterajšiu neakceptovateľnú dĺžku napadnutého konania a na zistené obdobia nečinnosti okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

28. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

29. Keďže napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o tejto sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 druhou vetou ústavy prikázal okresnému súdu konať v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 158/2010 bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

31. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné právo alebo slobodu sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

32. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

33. Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia vo výške po 7 000 € pre každého z nich z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

34. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neprimeranú dĺžku konania, ale aj podstatné príspevanie sťažovateľov k predĺženiu konania a význam predmetu konania, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume po 1 000 € pre každého zo sťažovateľov primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

VII.

Náhrada trov konania

36. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

37. Sťažovatelia si v konaní uplatnili nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom v rozsahu troch úkonov právnej služby vykonaných v roku 2019 pre dvoch sťažovateľov.

38. Ústavný súd v zmysle § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol o náhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním. Náhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenia) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

39. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

40. Tarifná odmena za každý úkon [§ 11 ods. 2 a § 12 ods. 3 písm. c) vyhlášky] vykonaný v roku 2019 predstavuje sumu 163,33 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) k úkonu po 9,80 €, čo spolu predstavuje sumu 519,39 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

41. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu